

**Stillingtagen til Per Bildes »uofficielle opposition«
mod min disputats ved Institut for Religionsvidenskabs
seniorseminar, den 22. april 1993**

Af Bent Smidt Hansen

Som det fremgår af note 1 i Per Bildes (herefter: PB) indlæg, har hans »uofficielle opposition« sin oprindelse ved ovennævnte seniorseminar. For at få mit følgende svar i det rette perspektiv må jeg oplyse, at PB kun tvunget af omstændighederne tog den uofficielle opposition på sig.

For klarhedens skyld bør det yderligere oplyses, at PB havde påtaget sig »at gennemgå kristendommen og missionshistorien i disputatsen«, mens en anden kollega skulle tage sig af »det indiske stof«.

Denne opdeling af stoffet var uheldig, dels fordi den præjudicerer, at kristendom og missionshistorie er tematiseret i min bog, dels fordi den ligeledes går ud fra, at »det indiske stof« lader sig isolere. Og mens den første forudsætning beror på en misforståelse, som det følgende vil vise, er den anden en umulighed, hvad enhver læser af min bog vil kunne forvise sig om.

Jeg tillader mig i det følgende at se bort fra PBs stærke forbehold i sin Indlednings tredje afsnit vedrørende kompetence. Jeg ser ligeledes bort fra de anerkendende bemærkninger i afsnit 2. Ingen af delene har nogen afsmittende betydning for resten af indlægget.

Jeg vender mig derfor til PBs afsnit 4. *Mission, konversion og kultur*, hvor en »mere substantiel kritik« fremføres. Heri anerkendes, at min bogs tema kan betegnes som et »dansk-indisk kultur møde«; men dette fører til en påpegning af »den mangel, at der ikke fremlægges dyberegående overvejelser over temaets omvendelse«.

Det er besynderligt, at PB ikke har hæftet sig ved, at glosen omvendelse ikke forekommer i min bogs sagregister. Denne mangel er naturligvis ikke tilfældig, for så vidt som min bog slet ikke beskæftiger sig med den kristne missions strategi og mål i området. Det forundrer mig derfor, at denne »mangel« ikke har ledt PB til at spørge: Hvorfor?

Debat

Lad mig sige det straks og kortfattet, at jeg i forlængelse af en hidtidig forskningstradition (jf. min litteraturliste, spec. vedr. Lionel Caplan, Duncan B. Forrester og G. A. Oddie) har koncentreret mig om forholdet mellem vesterlændinge og indere i og delvis uden for en kristen missionskontekst. Og perioden under lup er 1915-1940 og ikke, som PB to gange angiver, 1915-1930 (PBs afsnit 2, lin. 4 og afsnit 5, slutn.).

PB tager nu afsæt i sin egen omfattende forskning vedr. »religionsmødet i romerriget« (afsnit 6, note 9) og den dermed forbundne *akkulturationsproblematik* med en tilhørende *centrum-periferi* model (afsnit 6). På denne baggrund hævder nu PB (s. 71), at jeg »med stort udbytte ville kunne anvende samme type teorier og modeller ...«, og spørger (s. 70 m.), om min »problematik kunne befrugtes« deraf.

Nu har jeg ikke haft anledning til en nærmere beskæftigelse med akkulturationsproblemer i Romerriget; men jeg tør vove den påstand, at Roms forvaltning af sine provinser i oldtiden og det britiske styre i Indien i nutiden rummer så mange flere forskelle end ligheder, at en parallelisering må anses for et tvivlsomt projekt. Det er derfor naturligvis heller ikke faldet mig ind; rent bortset fra at mit tema nok inddrager, men ikke prætenderer at analysere det britiske styre i Indien.

Kulturmøde er ikke kun et spørgsmål om *centrum-periferi*, men lige så vel et spørgsmål om forløbet af samværet mellem personer med hver sin status og kulturbaggrund. Og dette er ulige mere nærliggende i en moderne kontekst med dens væld af personlige kilder end i en oldtids-sammenhæng med langt færre personlige kilder.

PBs forsøg på at overføre sit forskningsfelts problemstillinger på mit, må jeg derfor betegne som en alt for nærliggende nødløsning i forbindelse med en fornemmelse af inkompetence (jf. PBs Indledning, afsnit 3).

Det fremgår utvetydigt af min afhandling, at den er affattet i et moderne perspektiv. Relevante samtalepartnere vil derfor være forskere som de forud nævnte, der som jeg er optaget af forholdet mellem den vestlige og den såkaldte tredje verden.

Det er mit skøn, at også PB er optaget af denne moderne problemstilling. Jeg kan derfor kun beklage, at han i sit indlæg ikke mobiliserede dette relevante engagement i sin stillingtagen til mit arbejde.

Bent Smidt Hansen
Lektor, dr.theol.
Institut for Religionsvidenskab
Aarhus Universitet